

REFERAT Børne- og Skoleudvalget d. 24-05-2023

Mødedato Onsdag d. 24. maj 2023 kl. 15:30

Mødested Snorrebakken 66, Mødelokale 5

Mødedeltagere Iben Busch, Maria Fromseier Kjærgaard, Morten Riis, Zille Thilde Vangsaa, Sabine Nicoline Lyngberg

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
10. klasseskolen som kerneaktør i Byens Hus.....	4
Godkendelse af ansøgning til forsøgsordningen Frie Bymidter.....	12
Gensidig orientering.....	17
Sager til høring.....	18

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget beslutter.

Fraværende:

Klik her for at skrive anledning, hovedbudskab og hvad politikerne skal tage stilling til

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 24-05-2023

Maria Fromseier har afbud, Karen Lynn Jacobsen deltager som suppleant.

Sabine Nicoline Lyngberg har af juridisk service fået foretaget en habilitetsvurdering ifht. pkt. 2, de vurderer ikke at Sabine er inhabil i sagen. Udvalget er enige i juridisk services vurdering hvorfor Sabine deltager i behandlingen.

Punkt 2: 10. klasseskolen som kerneaktør i Byens Hus

23/5911

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Som et led i den strategiske udviklingsplan for Rønne indgår etableringen af Dams Gård som et kulturhus. I forbindelse med ansøgningen om midler til projektet fra Plan- og Landdistriktsstyrelsens forsøgsordning ”Frie Bymidter”, skal et velfærdsområde placeres i Dams Gård for at bidrage til at skabe liv i centrum af Rønne. Kommunalbestyrelsen besluttede i januar 2023, at det skulle undersøges, hvorvidt det var en mulighed at flytte 10. klasseskolen til Dams Gård. Den politiske følgegruppe for den strategiske udviklingsplan for Rønne besluttede den 9. februar 2023 at anbefale en flytning af 10. klasseskolen. Der skal nu tages politisk stilling til, om flytningen af 10. klasseskolen skal sendes i høring.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at

- a) 10. klasseskolen fortsætter uændret i de nuværende rammer eller
- b) At flytning af 10. klasseskolen fra Vibegårdsvej 5, 3700 Rønne til Dams Gård sendes i høring i den samlede skolebestyrelse for Ungdomsskolen og 10. klasseskolen, Ungerådet, Handicaprådet samt til kommentering i Ungdomsskolens AfdelingsMED og CenterMED Skole forud for behandling i kommunalbestyrelsen

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 28-03-2023

Udvalget anbefaler indstilling b).

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 28-03-2023

Udvalget anbefaler scenarie B til høring i den samlede skolebestyrelse for Ungdomsskolen og 10. klasseskolen, Ungerådet, Handicaprådet samt til kommentering i Ungdomsskolens AfdelingsMED og CenterMED Skole, idet udvalget dog ikke anbefaler at flytte DASK og Ung på vej til Damsgaard.

Kirstine van Sabben og Sabine Nicoline Lyngberg afventer deres stillingtagen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 29-03-2023

Udvalget anbefaler indstilling b).

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 30-03-2023

Udvalget anbefaler indstilling b).

Niclas Fick kan ikke medvirke, idet han ønsker indstillings punkt b) tilføjet; at 10. klasses plads- og lokalebehov undersøges i forhold til en flytning til Dams Gård, inden behandling af sagen i kommunalbestyrelsen.

Anne Jensen kan ikke medvirke, idet hun anbefaler indstillingen fra Børne- og Skoleudvalget.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 19-04-2023

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales.

Linda Kofoed Persson, Søren Schow og Jonna Nielsen kan ikke medvirke, idet de ønsker at følge velfærdsdirektørens indstilling b).

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 27-04-2023

Børne- og Skoleudvalgets indstilling blev sendt til afstemning.

For stemte 13: Liste A, liste C og liste Ø.

Imod stemte 10: Liste Jonna Nielsen, liste K, liste O, liste V og liste W.

Hverken for eller imod stemte ingen.

Børne- og Skoleudvalgets indstilling godkendt.

Liste W, Liste V og Liste O kan ikke medvirke, idet de ikke på nuværende tidspunkt mener, man kan eller bør tage stilling til om DASK og Ung På Vej skal eller ikke skal være en del af Damsgaard.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller til kommunalbestyrelsen, at

- a) 10. klasseskolen forbliver på Vibegård eller
- b) 10. klasseskolen indgår som velfærdsaktør i projektet og flyttes til Dams Gård i Rønne.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 23-05-2023

Beslutning: Indstilling b) inkl. flytning af "DASK" og "Unge på vej" anbefales.

Udvalget anbefaler endvidere, at relevante dele af Ungdomsskolen ligeledes flyttes til Damsgård. Udvalget har noteret sig høringssvaret fra Ungerådet og anbefaler, at deres bekymring imødekommes i det omfang, det er muligt.

Søren Schow kan ikke medvirke, idet han ønsker at følge indstillingens punkt B.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 24-05-2023

Udvalget anbefaler indstillingen fra Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Heidi Burgedahl kan ikke medvirke, idet hun ønsker Ungdomsskolen til senere behandling.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 24-05-2023

Børne- og Skoleudvalget indstiller pind B inklusiv flytning af DASK og Ung på vej
Børne- og skoleudvalget anbefaler desuden at kommunalbestyrelsen arbejder videre med en eventuel implementering på Damsgård af ungdomsskolens fritidsundervisning, og sender et eventuelt forslag vedrørende ungdomsskolen ud i fornyet høring.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen vedtog [den 26. januar 2023](#) en overordnet etapeplan for realiseringen af et nyt kulturhus i Rønne. I forbindelse med realiseringen af planen for Rønnes byudvikling ønsker projektet at ansøge om midler fra forsøgsordningen 'Frie Bymidter' under Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

Det er en forudsætning for at søge midler fra denne forsøgsordning, at en velfærdsaktør placeres i Byens Hus i Dams Gård. Kommunalbestyrelsen besluttede mødet i januar, at det skulle undersøges, hvorvidt det var en mulighed at flytte 10. klasseskolen til Dams Gård. Kort efter besluttede den politiske følgegruppe for den strategiske udviklingsplan for Rønne den 9. februar 2023 at anbefale 10. klasseskolen som kerneaktør.

Der er ansøgningsfrist den 8. maj 2023. Styrelsen har imidlertid bekræftet, at kommunen kan eftersende beslutning om flytning af 10. klasseskolen ultimo maj.

Etape- og finansieringsplan for Rønne Byudvikling

På mødet den 26. januar 2023 godkendte kommunalbestyrelsen de to første etaper af den strategiske udviklingsplan. Første og anden etape indebærer at dele af Dams Gård tages i brug midlertidigt. Således underviser Kulturskolen allerede i lokaler i Dams Gård.

Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at flytte 10. klasseskolen til Dams Gård vil etape tre blive iværksat. Dermed vil der blive udarbejdet et program for og afholdt en arkitektkonkurrence, der omfatter både et kulturhus i Dams Gård og den nordlige del af Store Torv. Etape fire indeholder selve renoverings- og ombygningsfasen, der igangsættes efter arkitektkonkurrence og udbud. Projektet forventer, at indvielsen af det nye kulturhus i Rønne vil kunne afholdes i sommeren 2027. Den sidste etape, hvor huset tages i drift og 10. klasseskolen vil kunne flyttes ind i de nye rammer, forventes realiseret i august 2027.

Ansøgningen om finansiering udgør et meget tidligt skridt i projektet. Det betyder også, at projektet endnu ikke foreligger i færdig form, så der kan tages stilling til konkrete forhold i bygninger og enkelte rum. Projektet er således i en finansieringsfase, hvor der søges midler fra flere kilder. Dette medfører også, at der efter en finansieringsfase, hvor der opnås tilstrækkelige tilsagn til en realisering, vil skulle gennemføres en arkitektkonkurrence. Arkitektkonkurrencen er et centralt element i udviklingen af et projekt, der tilgodeser de ønsker og behov, som bygherren har.

Det er dermed i udviklingen af konkurrencematerialet, at de specifikke behov og ønsker som kerneaktørerne har til bygningens udformning og funktion vil skulle indgå. Dette kan for 10. klasseskolen eksempelvis være faglokaler. Det er på den baggrund, at arkitekterne giver deres bud på, hvordan bygningen skal bygges. Afhængigt af den valgte konkurrenceform, vil der også være mulighed for, at man som bygherre har dialog med arkitekterne efterfølgende, med henblik på tilpasning af projektet. 10. klasseskolen kan dog forvente at få råderet over færre kvadratmetre i Dams Gård, men vil få adgang til andre lokaler i skoletiden, som ellers anvendes af andre aktører. Præmissen for det nye kulturhus i Dams Gård er således, at alle aktører så vidt muligt skal deles om de kvadratmetre og faciliteter, der er til rådighed. Dermed er det afgørende for at projektet kan lykkes, at kerneaktørerne er indstillet på, at de har et begrænset areal, der er deres helt eget og ellers deler både faglokaler, udearealer, café mv. med øvrige brugere af huset. Det vurderes af projektet, at der plads til 10. klasse samt til DASK og Ung på vej i Dams Gård. Endelig bemærker projektet, at afklaringen af areal forbeholdt 10. klasse, DASK og Ung på vej og områder, der skal deles med andre brugere, bliver en del af den kommende proces med de involverede arkitekter i den kommende arkitektkonkurrence.

Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at 10. klasse skal være en kerneaktør i Byens Hus i Dams gård den 27. april, forventer administrationen at gennemføre en studietur i begyndelsen af maj for den politiske følgegruppe for Rønne Byudvikling samt udvalgsformænd og -personer fra de involverede udvalg. Hensigten med studieturen vil være at inspirere til Rønnes udvikling gennem besøg til lignende projekter i Danmark, samt at åbne en dialog med aktørerne i disse projekter med henblik på at afdække potentialer og effekter.

Flytning af 10. klasseskolen til Byens Hus i Dams Gård

Da flytningen af 10. klasseskolen markerer en stor og bindende beslutning, har Juridisk service vurderet, at spørgsmålet, ud fra en politisk væsentlighedsvurdering, bør sendes i høring i den samlede skolebestyrelse for Ungdomsskolen og 10. klasseskolen. Desuden anbefaler administrationen, at spørgsmålet også sendes i høring i Ungerådet, Handicaprådet samt

til kommentering i Ungdomsskolens AfdelingsMED og CenterMED Skole.

Skoleadministrationens bemærkninger

Skoleadministrationen har forholdt sig til en foreløbig ansøgning til 'Frie bymidter' i forbindelse med sagsbehandlingen. Dams Gård beskrives her som et fleksibelt kulturhus, hvor lokalerne udnyttes effektivt og på nye måder. Ifølge ansøgningen handler det således ikke om at skabe en skole i det nye kulturhus, men om at skabe aktivitet i centrum af Rønne. Betydningen af unge mennesker for livet i bymidten angives således som et centralt argument for at flytte 10. klasseskolen.

Som sidegevinst nævnes, at eleverne i 10. klasse forventes at blive afleveret og hentet, hvormed forældrene også vil trækkes tættere på bymidten. Projektet nævner ligeledes i ansøgningen, at Handelsstandsforeningen ser gode muligheder for at iværksætte projekter vedr. fritidsjob og praktik samt indsatser målrettet erhvervsuddannelser ved en flytning af 10. klasseskolen til Byens Hus i Dams Gård. Endelig er det angivet, at 10. klasseskolen skal inddrages aktivt i cafédriften i kulturhuset i Dams Gård.

Administrationen skal gøre opmærksom på, at det, der i den foreløbige ansøgning anføres som fordele for liv i bymidten, også vil kunne medføre en øget risiko for øget fravær blandt eleverne i 10. klasse i løbet af skoledagen, idet der er en række alternative tilbud i nærheden, modsat den nuværende placering ved Vibegård.

Pædagogisk sigte, økonomisk og personalemæssige ressourcetræk

Det har ikke været muligt at afklare, hvorvidt og hvordan ovenstående ideforslag eventuelt er foreneligt med den almindelige undervisning i 10. klasse eller det økonomiske og personalemæssige ressourcetræk. De juridiske forhold i forbindelse med 10. klasselevers inddragelse i cafédrift er ligeledes uafklarede.

Indenfor den fastsatte tidsramme har skoleadministrationen ikke haft mulighed for at afdække, hvorvidt en flytning harmonerer med strategiske overvejelser på skoleområdet. Det er ligeledes ikke afklaret, hvilke undervisningsmæssige gevinster flytningen bør generere, og hvordan dette skal sikres.

Skoleadministrationen skal til dette anføre, at det er vigtigt at se 10. klasseskolen som en del af den samlede folkeskole, herunder de anførte specialtilbud, og som brobygning til ungdomsuddannelserne.

Den økonomiske driftsmæssige betydning af en flytning af 10. klasseskolen er beskrevet i afsnittet Økonomiske konsekvenser. Her fremgår det, at det er vanskeligt at forudse hvilke økonomiske konsekvenser en flytning vil medføre, da det forudsætter en viden/antagelse om hvorvidt en flytning vil medføre en mindre eller større søgning til tilbuddet. Fakta er dog, at de kommende ungdomsårgange er faldende, hvilket vil medføre en mindre, samlet målgruppe.

På det foreliggende grundlag kan det således ikke vurderes, hvordan 10. klasse kan drives på adressen. Dette spørgsmål er søgt afklaret inden sagsfrist, men det har ikke været muligt at foretage et tilbundsgående analysearbejde af de faglige argumenter for hvorvidt 10. klasseskolen bør flytte lokation.

10. klasseskolen i dag

Ungdomsskolens 10. klassetilbud har i dag til huse på Vibegårdsvej 5 i Rønne. Her afvikles størstedelen af undervisningen i de tidligere flygtningeboliger ligesom ledelsen og administrationen har lokaler her. Undervisningen i fysik/kemi og idræt foregår i lokaler i nærliggende folkeskoler/idrætsfaciliteter.

10. klasseskolen tilbyder, ud over en række obligatoriske fag som dansk, matematik og engelsk også fag som tysk, fransk, fysik/kemi, filmvidenskab, terninger & brætspil, krop & bevægelse, biologi & økologi, samt en række temafag som madkundskab, billedkunst, håndværk og design, friluftsliv og musikfag. Eleverne har mulighed for at deltage i brobygning, praktik, studiebesøg, skolerejse, individuel undervisning inden for dansk, engelsk og matematik (IU).

Eleverne i 10. klasse har i dag lokalefællesskab med nogle af Ungdomsskolens øvrige tilbud (Ung på Vej og DASK), hvilket åbner mulighed for tættere samarbejde om specialpædagogisk støtte, vejledning, mentorer, socialrådgivning og psykologstøtte.

Driftsudgifterne til det nuværende 10. klassetilbud udgør i alt ca. 7,8 mio. kr. (heraf ca. 1,1 mio. kr. til bygningsdrift) med de elevtalsforudsætninger mv. der er gældende i 2023. Der er pr. 5. september 2022 indskrevet 95 elever på 10. klasseskolen.

Ifølge ledelsen på 10. klasseskolen er der blandt elever, lærere og ledelse tilfredshed med den nuværende geografiske placering, som giver nem adgang til skov og natur, der kan inddrages i undervisningen, og med gode udearealer og meget plads til forskellige aktiviteter. Den nuværende placering af 10. klasseskolen i umiddelbar nærhed af tilbuddene DASK og Ung på vej skaber synergi mellem såvel lærere og elever, og skaber kort afstand mellem de særlige undervisningsformer

og 10. klasseskolen.

Fremtiden for den kommunale 10. klasse

Grundlæggende er 10. klasse et tilbud til unge, der oplever at være udfordret på uddannelsesvalg og/eller deres faglige forudsætninger, og som har behov for yderligere et skoleår før påbegyndelse af en ungdomsuddannelse. Ifølge Børne- og Undervisningsministeriet skal 10. klasse således fungere som brobygning til erhvervsuddannelser og gymnasiale ungdomsuddannelser, og bidrage til at sikre, at eleven kan gennemføre en ungdomsuddannelse.

Det har tidligere været påtænkt at indgå en driftsoverenskomst mellem Campus Bornholm og Bornholms Regionskommune om 10. klasseundervisning. Efter et længere sagsforløb besluttede kommunalbestyrelsen [den 25. juni 2020](#) at udsætte sagen med henvisning til den daværende Børne- og Undervisningsministers udmelding om, at lovgivningen på området ikke fratog Bornholms Regionskommune forpligtelsen til at stille et kommunalt drevet 10. klassetilbud til rådighed for de elever, der ikke ønskede at gå i 10. klasse på Campus Bornholm. Skoleadministrationen er ikke bekendt med, at lovgivningen er ændret.

Spørgsmålet om 10. klasse er i øjeblikket genstand for debat på nationalt niveau i forhold til hvilken rolle tilbuddet fremadrettet skal spille i undervisningssammenhæng. Således anbefaler KL, at 10. klasse bør fungere som begyndelsen på en ungdomsuddannelse frem for at være en afslutning på folkeskolen. Heri ligger også et ønske om, at 10. klasse forankres i sin egen lovgivning, der kan give fleksibilitet i forhold til de unges og de lokale behov, og dermed en mulighed for at 10. klasse i højere grad kan fungere som retningsgivende til ungdomsuddannelser. Den tidligere regering var afvisende overfor denne tanke om at ændre på vilkårene for 10. klasse.

Den nuværende regering har dog i sit regeringsgrundlag givet udtryk for et ønske om at skabe et uddannelsessystem, der fra folkeskolen til de videregående uddannelser giver alle børn og unge de bedste forudsætninger for at begå sig videre i livet. Regeringen ønsker at fremtidssikre det danske uddannelsessystem med mere frihed, fleksibilitet og sammenhæng mellem alle uddannelsesniveauer og arbejdsmarkedet i hele landet og gennem hele livet. Dermed lægges op til en uddannelsesreform indenfor denne valgperiode, og betydningen for 10. klasse i denne sammenhæng er på nuværende tidspunkt uklar.

Med til disse forhold skal også regnes det faldende antal elever i såvel de nuværende som de kommende årgange på Bornholm. Dette vil formentlig bevirke en yderligere begrænsning i antallet af elever, som vil fortsætte i 10. klasse.

Beslutning om flytning 10. klasseskolen til Dams Gård i høring

Såfremt der er politisk ønske om at sende en flytning af 10. klasseskolen i høring i den samlede skolebestyrelse for Ungdomsskolen og 10. klasseskolen, Ungerådet, Handicaprådet samt til kommentering i Ungdomsskolens AfdelingsMED og CenterMED Skole vil nedenstående proces blive fulgt for at sikre en endelig beslutning den 25. maj 2023. Dermed kan Bornholms Regionskommune leve op til Plan- og Landdistriktsstyrelsens krav om at få en endelig tilbagemelding om flytningen af 10. klasse ved udgangen af maj måned.

Dato	Aktivitet
28.-30.marts	Børne- og Skoleudvalget, Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget og Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget behandler spørgsmålet om at sende en flytning af 10. klasseskolen i høring og til kommentering.
19. april	Økonomi- og Klimaudvalget behandler spørgsmålet om at sende en flytning af 10. klasseskolen i høring og til kommentering.
27. april	Kommunalbestyrelsen behandler spørgsmålet om at sende en flytning af 10. klasseskolen i høring og til kommentering.
8. maj	Frist for indsendelsen af kvalificeret ansøgning
14. maj	Høringsfrist kl. 12.00
25. maj	Ekstraordinært møde i Børne- og Skoleudvalget, hvor spørgsmålet om flytning af 10. klasseskolen behandles

Ekstraordinært møde i Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget, hvor spørgsmålet om flytning af 10. classeskolen behandles

Ekstraordinært møde i Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget, hvor spørgsmålet om flytning af 10. classeskolen behandles

Ekstraordinært møde i Natur-, Miljø- og Planudvalget, hvor spørgsmålet om flytning af 10. classeskolen behandles

Ekstraordinært møde i Økonomi- og Klimaudvalget, hvor spørgsmålet om flytning af 10. classeskolen behandles

Kommunalbestyrelsen beslutter, hvorvidt 10. classeskolen skal flytte til Dams Gård

26. maj Plan- og Landdistriktsstyrelsen orienteres om kommunalbestyrelsens beslutning.

Skoleadministrationen og ledelsen af Ungdomsskolen anbefaler desuden, at en eventuel flytning omfatter samtlige tilbud, der i dag er placeret på Vibegårdsvej 5 af hensyn til den fortsatte udvikling af den pædagogiske praksis og de betydningsfulde fællesskaber og synergier, der skabes på tværs. Hvis samtlige tilbud ikke flyttes forsvinder den faglige og pædagogiske synergi, der eksisterer i dag, ligesom der kan forventes en øget driftsudgift, hvis samtlige tilbud ikke flyttes samlet.

Endelig anbefaler administrationen, at skoleområdet repræsenteres i udviklingsgruppen omkring konkurrencematerialet til arkitektkonkurrencen, ligesom der bør være repræsentation af området i bedømmelseskomiteen.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter ikke at sende en flytning af 10. classeskolen til Dams Gård i høring, fortsætter 10. klassestilbuddet uændret.

Økonomiske konsekvenser

10. classeskolens økonomi er sammensat af et grundbeløb og en taxameterstyret bevilling pr. elev. Grundbeløbet udgøres af et basisbeløb til administration på 494.558 kr. samt en øvrig fast tildeling på 463.936 kr. Hertil kommer et elevtaxameter på 57.442 kr., som angiver den udgift Bornholms Regionskommune har, og som står i modsætning til, hvis eleven havde valgt at fortsætte sit uddannelsesforløb på Campus. Såfremt en elev fortsætter sit uddannelsesforløb på Campus er udgiften for regionskommunen 0 kr. Hvis eleven havde valgt en efterskole i stedet, ville regionskommunen i stedet skulle betale 39.862 kr. til staten, som betaler bidrag til efterskolerne. Nettodifferencen ved at eleven vælger 10. classeskolen frem for et forløb på en efterskole er således 17.580 kr., men det fulde beløb på 57.442 kr. hvis et forløb i 10. klasse træder i stedet for Campus.

Ved en større søgning til 10. klasse vil der ikke umiddelbart opstå økonomiske konsekvenser for det øvrige skolevæsen, men en øget udgift til 10. classeskolen kan på sigt bidrage til et samlet merforbrug på skoleområdet. Fortsætter den nuværende, politiske retning, vil det på sigt være sandsynligt, at øgede udgifter til eksempelvis 10. classeskolen udløser et underskud på skoleområdet.

Økonomien for DASK og Ung på vej er anderledes sammensat, idet DASK tildeles et takstbeløb pr. elev, der svarer til taksten pr. elev i 10. classeskolen, samt en fast tildeling på 1.129.362 kr. Ung På vej modtager et fast årligt beløb på 1.645.001 kr.

Størrelsen på budgettet for 10. classeskolen og DASK afhænger dermed af, hvor mange elever, der søger eller visiteres til det enkelte tilbud. For 10. classeskolen er det, set over de seneste 6 år, 20 % af en årgang, der søger det lokale 10. klassetilbud. Der er dog relativt store udsving, da søgningen enkelte år er 24 %, mens den andre år er på 17 %. Såfremt både søgningen til 10. classeskolen og tilbuddet fortsætter uændret, forventes driftsudgiften at være enslydende.

Det er uvist, hvilken indflydelse en flytning til nye lokaler i bymidten vil have for søgningen til 10. classeskolen. Hvis søgningen øges fra det nuværende gennemsnit på 20 % til 25 % af ungdomsårgangen, vil det ud fra ovennævnte takstbeløb svare til en budgetforøgelse af den variable ramme på ca. 1,2 mio. kr. Det har således ikke været muligt for skoleadministrationen endeligt at afklare, hvilke økonomiske konsekvenser en flytning af 10. classeskolen, DASK og Ung på vej vil have for skolevæsenet.

Supplerende sagsfremstilling til BSU d. 24. maj 2023

Onsdag den 3. maj 2023 præsenterede reformkommissionen en rapport med deres samlede anbefalinger til, hvordan fremtidens uddannelsessystem, der skal sikre at flest muligt gennemfører videreuddannelse og ender i arbejde, kan organiseres. Reformkommissionen har gennemført en gennemgribende nytænkning af de uddannelsesmuligheder, som møder de unge, når de forlader grundskolen efter 9. klasse. Blandt kommissionens anbefalinger er oprettelsen af en ny, to-årig uddannelse (hpx) der skal erstatte 10. klasse. Der lægges op til, at den nye ungdomsuddannelse skal være to-årig med en kombination af boglige og praktiske fag. Meningen med den er, at den skal pege i retning af en erhvervsuddannelse, men indrettes så ingen uddannelsesmulighed efter hpx er udelukket. Med reformkommissionens udspil er 10. klasses fremtid igen til politisk debat, hvilket giver anledning til en antagelse om, at tilbuddet i fremtiden vil se anderledes ud, end det gør i dag.

Søgningen til 10. klasse i det kommende skoleår er på i alt 62 elever, mod de 95 elever i indeværende skoleår. Det lave antal elever i kommende skoleår bevirker, at 10. klasseskolen bliver økonomisk udfordret. Det faldende antal elever i såvel de nuværende som de kommende årgange på Bornholm vil formentlig bevirke en forholdsvis begrænsning i antallet af elever, som vil fortsætte i 10. klasse.

Ovenstående giver anledning til overvejelser på skoleområdet om den fremtidige organisering af 10. klassestilbuddet på Bornholm. Herunder også den konkrete placering af uddannelsesmuligheden efter 9. klasse, som kunne placeres på eksisterende folkeskoler i regionskommunen hvis det forbliver som en del af folkeskolen.

Høring

Administrationen sendte den 28. april spørgsmålet om 10. klasse som kerneaktør i høring i den fælles skolebestyrelse for 10. klasseskolen og Ungdomsskolen, Ungerådet og Handicaprådet samt til kommentering i Ungdomsskolens AfdelingsMED og CenterMED Skole.

I forbindelse med høringen etablerede Ungdomsskolen en proces, hvor alle medarbejdere har været hørt ligesom både skolebestyrelse og MED-udvalg har afholdt møde. Det er dermed en samlet personalegruppe og skolebestyrelse der står bag høringssvaret.

De centrale pointer fra tilbagemeldingerne er indsat herunder. De komplette høringssvar er bilagt punktet.

Høringspart

Høringssvar

Den fælles skolebestyrelse for 10. klasseskolen og Ungdomsskolen samt Ungdomsskolens AfdelingsMED

Skolebestyrelsen og AfdelingsMED ser positivt på muligheden for at flytte 10. klasseskolen til Dams Gård, og oplyser, at det ville være oplagt at flytte Ungdomsskolens fritidsundervisning med. Ungdomsskolens fritidsundervisning vil sammen med husets andre aktører kunne bidrage aktivt til brug og opretholdelse af husets fælles faglokaler.

Skolebestyrelsen og AfdelingsMED ser det som et tab for eleverne i Ungdomsskolens Heltidsundervisning (DASK og Ung På Vej), hvis de ikke flytter sammen med 10. klasseskolen, da de vil miste muligheden for at spejle sig i almenmiljøet. Desuden samarbejder personalet i Ungdomsskolens forskellige tilbud i regi af fagudvalg og pædagogiske udvalg, hvilket taler for en samlet flytning.

CenterMED Skole

CenterMED har vanskeligt ved at forholde sig til projektet, da der ikke foreligger mange konkrete oplysninger, men anbefaler, at man er lydhør overfor personalets ønsker. CenterMED anbefaler dog, at såfremt kommunalbestyrelsen beslutter, at 10. klasseskolen skal flytte til Dams Gård, så skal både DASK, Ung på vej og fritidsundervisningen flytte med for at sikre synergiene mellem de tre tilbud.

Ungerådet er primært imod ideen om at flytte 10. klasseskolen til Dams Gård, da Dams Gård som et ungdomshus/kulturhus uden hierarki.

Ungerådet

Ungerådet frygter, at der med en flytning af 10. klasseskolen vil blive skabt et hierarki i forhold til anvendelsen af lokalerne. Ungerådet er ambitiøse omkring Dams Gård, og vil gerne arbejde hen imod at 10. klasseskolen får sit eget sted.

Handicaprådet

Handicaprådet vurderer, at det på nuværende tidspunkt ikke er relevant at der tages stilling til indstillingens b), idet Handicaprådet efterlyser en overordnet og sammenhængende plan, der tilgodeser alle unge i den relevante målgruppe (DASK, Ung på Vej og STU).

De administrative medlemmer af rådet forholdt sig neutralt.

På baggrund af reformkommissionens anbefaling om at afvikle 10. klasse og erstatte tilbuddet med en to-årig ungdomsuddannelse; de indkomne høringssvar, der ikke tager flere forbehold for spørgsmålet om flytning; den uafklarede driftsøkonomi som følge af det ukendte driftsgrundlag og den generelle usikkerhed omkring fremtiden for 10. klasse, er det skoleadministrationens faglige vurdering, at 10. klasse bør forblive på den nuværende placering på Vibegårdsvej 5 i Rønne.

Såfremt kommunalbestyrelsen beslutter at flytte 10. klasseskolen, anbefaler skoleadministrationen, at Ung på vej og DASK ligeledes flytter til Dams Gaard for at understøtte synergien mellem de tre tilbud.

Konsekvenser ved ikke at flytte 10. klasse til Dams Gård

Flytningen af 10. klasse er andet forsøg på en aktivering af Dams Gaard, der muligvis kan indfri den strategiske udviklingsplans mål om at skabe mere liv i bymidten og skabe en by for børn og unge. Såfremt der ikke opnås politisk enighed om godkendelse af ansøgning til forsøgsordningen Frie Bymidter, vil administrationen indstille, at dele af Dams Gaard sælges, samt at projektet Rønne Byudvikling nedlægges.

Kommunalbestyrelsen har tidligere på året besluttet at indrette mødelokaler til foreninger samt at skabe lokaler til unge i Dams Gaard. Anlægsarbejderne er igangsat og forventes færdigmeldt i august 2023. Ibrugtagningen af dele af Dams Gaard kan betyde, at det kan vise sig problematisk at opdele bygningen, såfremt dele af den skal sælges. Dertil kommer, at der vil skulle findes alternative lokaler til de unge og foreningerne, samt til de dele af Kulturskolen, der måtte blive berørt af opdelingen.

Byudviklingen i Rønne vil i en situation, hvor ansøgningen til forsøgsordningen trækkes tilbage, være afhængig af ansøgningen til puljen vedrørende turismeinfrastruktur (Nørrekås) og kommunalbestyrelsens eventuelle beslutning om at udarbejde et områdefornyelsesprojekt på Store Torv.

Bilag

Samlede høringssvar

Punkt 3: Godkendelse af ansøgning til forsøgsordningen Frie Bymidter

23/5271

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Administrationen har indsendt en ansøgning til forsøgsordningen Frie Bymidter under Plan- og Landdistriktsstyrelsen om et projekt, der omdanner Dams Gaard i Rønne til et Kulturhus, hvor 10. klasse også flytter ind. Derudover omfatter projektet også, at regionskommunen undersøger muligheden for at indgå Business Improvement Districts, der er en udvidet form for inddragelse af byens erhvervsliv og øvrige aktører i byudviklingen. Hvis kommunalbestyrelsen ikke godkender ansøgningen, trækkes den tilbage. Parallelt med ansøgningen til forsøgsordningen har kommunalbestyrelsen mulighed for at igangsætte arbejdet med et områdefornyelsesprogram for Store Torv.

Indstilling

Direktøren indstiller, at kommunalbestyrelsen

- a) godkender den indsendte ansøgning til forsøgsordningen Frie Bymidter
- b) igangsætter arbejdet med udarbejdelse af et områdefornyelsesprogram for Store Torv i Rønne

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 23-05-2023

- a) anbefales.
- b) anbefales med den bemærkning, at 10. klasse centeret inkl. ”DASK”, ”Ung på vej” samt relevante dele af ungdomsskolen ligeledes flyttes.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 24-05-2023

- a) Anbefales.
- b) Udvalget anbefaler indstillingen fra Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Heidi Burgedahl kan ikke medvirke, idet hun ønsker Ungdomsskolen til senere behandling.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 24-05-2023

a) Anbefales

b) Anbefales idet Børne- og Skoleudvalget anbefaler at DASK og ung på vej flyttes, Børne- og Skoleudvalget anbefaler desuden at kommunalbestyrelsen arbejder videre med en eventuel implementering på Damsgård af ungdomsskolens fritidsundervisning, og sender et eventuelt forslag vedrørende ungdomsskolen ud i fornyet høring.

Sagsfremstilling

Baggrund

Arbejdet med Rønne Byudvikling har været i gang i mange år. Allerede fra starten af 2010'erne skete der inddragelse af borgere og erhvervsdrivende i arbejdet med at skabe et beslutningsgrundlag for kommunalbestyrelsen i forhold til byens udvikling.

Med økonomisk bistand fra Realdania blev der i 2018 og 2019 udarbejdet en strategisk udviklingsplan for Rønne, med en vision og ramme for Rønnes udvikling. Den strategiske udviklingsplan blev til på baggrund af en lang række interviews og borgermøder. Derudover blev der nedsat en bredt sammensat rådgivningsgruppe bestående af interessenter med interesser i byen.

Visionen for Rønne blev vedtaget af kommunalbestyrelsen d. 27. juni 2019:

Rønne – En by vi vil være stolte af

Derudover blev der formuleret fem udviklingsmål, som kommunalbestyrelsen udpegede som omdrejningspunkter i byens udvikling:

1. Vi skal skabe mere liv i bymidten

Bymidten skal give plads til byliv, leg, kultur og ophold

2. Vi skal forbinde by, havn og hav

Rønne skal igen opleves som en by, hvor kontakten til vandet er en del af hverdagen

3. Vi skal udvikle en bedre by for børn og unge

Rønne skal være et fantastisk sted at vokse op

4. Vi skal styrke det særlige ved Rønne

Rønnes historie, særlige steder og ildsjæle skal være en naturlig del af bybilledet

5. Vi skal sikre et bredt udbud af arealer til boliger og erhverv

Rønne skal være et sted, hvor der er plads til at både bo og arbejde

I forlængelse af den strategiske udviklingsplan udpegede kommunalbestyrelsen to hovedprojekter, der skulle medvirke til realiseringen af ovenstående, nemlig Torv på tværs (Dams Gård og Store torv) samt Nørrekås. De to projekter blev efterfølgende konkretiseret i et nyt projekt for perioden 2019-2022, hvor Realdania medfinansierede udviklingsprocessen, der blev gennemført med yderligere inddragelse af borgere og interessenter i byen.

I løbet af 2022 blev der fra forskellige ministerier, styrelser og bl.a. Realdania meldt ud om nye puljer målrettet byer af Rønnes størrelse. Fokus for puljer og rammer har tidligere været rettet mod mindre byer, landdistrikter og lignende, men er nu alene fokuseret på byer med mellem 4.000 – 20.000 borgere. Det betyder reelt set, at det i de kommende år primært

vil være muligt at søge puljemidler til realisering af byudvikling i Rønne. Dette har ikke indflydelse på allerede igangsatte projekter i de øvrige byer på Bornholm, men vil have betydning for ansøgninger i den nærmeste fremtid.

I december 2022 besluttede kommunalbestyrelsen at omprioritere midler fra en planlagt arkitektkonkurrence på Dams Gård til projektledelsesmidler netop med det formål at kunne ansøge Plan- og Landdistriktsstyrelsen om midler indenfor forsøgsordningen Frie Bymidter. Regionskommunen blev på baggrund af en indledende ansøgning i foråret 2022, udvalgt som en af de 13 kommuner der kunne indsende en kvalificeret ansøgning. Der var i alt 51 kommuner som søgte om at blive en del af forsøgsordningen.

Regionskommunen har herefter sammen med de øvrige 12 udvalgte kommuner arbejdet tæt sammen med Plan- og Landdistriktsstyrelsen forud for indsendelse af den kvalificerede ansøgning, der er vedhæftet dette punkt til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Kvalificeret ansøgning

Den kvalificerede ansøgning adskiller sig fra den ansøgning, som blev indsendt i første omgang. Ansøgningen er således blevet kvalificeret med en forandringsteori, der beskriver forventningerne som regionskommunen har til proces, resultater og effekt af de tiltag, der indgår i projektet. Derudover har regionskommunen udarbejdet et evalueringsdesign, der sammen med forandringsteorien danner rammen for projektet under forsøgsordningen. Det er således Plan- og Landdistriktsstyrelsens hensigt, at erfaringerne fra de kommuner, der opnår godkendelse og finansiering som forsøgsprojekt, skal indgå i udviklingen af byer over hele landet i fremtiden.

Udover forandringsteori og evalueringsdesign, er der derudover forskellige krav til indholdet i ansøgningen, herunder en beskrivelse af sammenhængen til de strategiske rammer, der allerede findes for byens udvikling. Ansøgningen er således bundet op på det langstrakte arbejde for den strategiske udvikling af Rønne, der er beskrevet ovenfor.

Den kvalificerede ansøgning er indsendt til Plan- og Landdistriktsstyrelsen den 8. maj 2023 (ansøgningsfrist), med forbehold for kommunalbestyrelsens godkendelse.

Hovedgreb i ansøgningen

Idet kommunalbestyrelsen skal godkende selve ansøgningen henvises der til de vedhæftede bilag. Overordnet er ansøgningen struktureret sådan, at etableringen af et multifunktionelt kulturhus, der også rummer 10. klasseskolen, udgør hovedgrebet. Som det beskrives nøje i ansøgningen, er det af stor vigtighed for regionskommunen, at flytningen af 10. klasse ikke reduceres til et instrument for byudvikling og liv i bymidten. Tværtimod har projektet til formål både at skabe liv i bymidten, og skabe nye, bedre og mere spændende rammer for de af øens unge, der tager 10. klasse i kommunalt regi.

Dams Gaards rumlighed er tidligt i processen blevet vurderet i forbindelse med projektet Rønne Byudvikling, og Dams Gaard vil jf. den tidlige vurdering kunne rumme både foreningsaktiviteter og 10. klasse, herunder også DASK og Ung på vej. Kommunalbestyrelsen har dog i sagen om 10. klasse som kerneaktør angivet, at Ung på vej og DASK ikke anbefales flyttet med til Dams Gaard.

Udover de faste lokaler til 10. klasse, vil husets multifunktionalitet medføre, at 10. klasse i dagtimerne vil have adgang til mange flere lokaler end blot deres egne. Fx vil kulturskolens lokaler kunne benyttes til de kreative fag, ligesom der er indregnet faglokaler i projektet.

Et andet hovedgreb er forsøget på at udvikle et eller flere Business Improvement Districts (BID) inden for bymidteafgrænsningen. BID findes i dag i hele verden, og er en model for samarbejde om byudviklingen. Det særlige ved BID er, at samarbejdet foregår mellem de, der har deres daglige virke i bymidten – de erhvervsdrivende, ejerne af erhvervsjendomme og borgerne. BID kan antage mange former, og regionskommunen påtager sig, hvis ansøgningen imødekommes og godkendes, at undersøge mulighederne for etablering af et eller flere BID i byen.

Et af de vigtigste punkter i byudviklingen af Rønne er en omdannelse af Store Torv. Omdannelsen har været drøftet i mange omgange, men indgår ikke som hovedgreb i ansøgningen. Dette betyder dog ikke, at der ikke skal ske noget med Store Torv.

Et af kravene til ansøgningen til Frie Bymidter er, at projektet ikke ”blandes” med andre byudviklingsprojekter, hvor der indgår statslige midler. Som beskrevet ovenfor er alle øjne rettet mod byer af Rønne størrelse – det gælder også områdefornyelsesmidler, der tidligere har været reserveret til mindre byer og landsbyer.

Parallel områdefornyelse på Store Torv

Som beskrevet i ansøgningen er omdannelsen af Store Torv adskilt fra projektet omfattet af ansøgningen til Frie Bymidter.

Områdefornyelsesmidlerne i indeværende periode kan alene ansøges til projekter i Rønne, da puljen er målrettet byer med mellem 4.000-20.000 indbyggere. Kommunalbestyrelsen har allerede afsat en pulje i budgettet til at matche statens pulje på området.

Regionskommunen har allerede søgt og fået del i puljen for 2022, og har netop søgt puljen for 2023. Det forventes, at Rønne vil kunne få del i puljens midler i alle periodens år (2022-2027). Der stilles fra staten krav om, at regionskommunen senest 2 år efter ansøgningen har disponeret midlerne. Det vil med andre ord sige, at regionskommunen senest i februar 2024 skal have disponeret midlerne til områdefornyelsen.

På den baggrund anbefales det, at kommunalbestyrelsen igangsætter udarbejdelse af et områdefornyelsesprogram for Store Torv, der kan behandles politisk i efteråret 2023.

Nye vinde på området

Reformkommissionen har den 3. maj fremlagt anbefalinger til udvikling af et nyt uddannelsessystem, hvor der bl.a. etableres en ny ungdomsuddannelse, og hvor 10. klasse ikke længere skal være et tilbud til de unge.

Der er fortsat usikkerhed om, hvordan der fra Folketingets og regeringens side følges op på anbefalingerne, og hvordan en eventuel ændring kommer til at tage sig ud i praksis. Det er derudover usikkert, hvilken tidshorison, der arbejdes efter. Dette taget i betragtning, er der justeret i risikovurderingen i ansøgningen, ligesom der er lagt op til, at regionskommunen kan indgå i en dialog med Plan- og Landdistriktsstyrelsen om en genforhandling af projektet, såfremt det viser sig, at den velfærdsfunktion, der var tiltænkt en rolle i projektet nedlægges.

Økonomi

De samlede projektudgifter beløber sig til 45,2 mio. kr. Finansieringen består af restbeløbet i de afsatte midler, der er afsat af kommunalbestyrelsen til den fysiske omdannelse i Rønne Bymidte, i alt 14,4 mio. kr.

Forsøgsordningen Frie Bymidter søges i alt om 15,75 mio. kr. Restfinansieringen søges i Realdanias Bymidtepulje eller lignende.

Sammenhæng til sag vedrørende hørings svar om 10. klasse som kerneaktør i Kulturhuset i Dams Gaard

Nærværende sag har sammenhæng til sagen om en principiel beslutning om at flytte 10. klasse til Dams Gaard, der har været i høring i forlængelse af kommunalbestyrelsens beslutning den 26. april 2023. Såfremt kommunalbestyrelsen i det foregående punkt har besluttet ikke at flytte 10. klasse til Dams Gaard, trækkes ansøgningen til forsøgsordningen, som konsekvens af dette.

Økonomiske konsekvenser

I ansøgningen til Forsøgsordningen Frie Bymidter indgår en samlet medfinansiering fra Bornholms Regionskommune på 14,4 mio. kr. Beløbet svarer til det resterende rådighedsbeløb, til Dams Gaard/Torv på tværs med 4,4 mio. kr. i 2023 og 5,0 mio. kr. i henholdsvis 2024 og 2025.

Ligeledes budgetteres der med finansiering fra eksterne fonde på netto 15 mio. kr. (efter evt. afregning af fondsmoms). Det forudsættes, at det ansøgte beløb i forsøgsordningen og det afsatte rådighedsbeløb kan udgøre medfinansieringen i ansøgninger til øvrige fonde, således at der ikke skal bevilges yderligere kommunale midler til projektet.

Afledt drift

Ejendomsservice vurderer, at en kombination af driftsudgifterne fra bygningerne på Vibegårdsvej 5 (der pt. huser 10. klasse m.fl.) og Dams Gaard, vil være tilstrækkeligt at dække driftsudgifterne i det projekt, der beskrives i ansøgningen til Frie Bymidter. Det forudsættes, at projektet indeholder almindelige bygningsmæssige tiltag, der mindsker driftsomkostningerne.

Driftsudgifterne fordeler sig i dag med 1,2 mio. kr. (forbrug 2022) til Vibegårdsvej 5 og 0,8 mio. kr. (budget 2023) til Dams Gaard, i alt 2,0 mio. kr.

Der er ikke truffet beslutning anvendelse af bygningerne på Vibegårdsvej, men Ejendomsservice anslår, at der vil der være tomgangsudgifter på ca. 0,4 mio. kr./år. Økonomi og Personale vurderer, at der vil være tale om et periodebudget indtil der evt. er truffet beslutning om anden anvendelse. Herefter vil budgettet skulle tilpasses en ny situation.

Såfremt der foretages en opdeling, der indebærer, at Ung på vej og DASK skal blive i lokalerne på Vibegårdsvej 5, vil driftsudgifterne skulle genberegnes på baggrund af den konkrete opdeling.

Den nævnte opdeling forventes at forhøje driftsudgifterne i Ungdomsskolen. Ungdomsskolen forventer ikke, at der er personale, der underviser i både Heltidsundervisningen og på 10. klasseskolen, hvorfor der ikke forventes øgede personaleomkostninger i forhold til undervisningen. De øgede udgifter forventes primært i forhold til ledelse og administration, da der vil være en del koordinering ml. de forskellige enheder, ligesom der vil skulle indkøbes udstyr og indrettes lærerarbejdspladser på flere matrikler.

Bilag

Kvalificeret ansøgning til Frie Bymidter - Bornholms Regionskommune

Bilag 1 Strategisk udviklingsplan for Rønne

Bilag 2 Forandringsteori Rønne bymidte

Bilag 3 Evalueringsdesign for projektet Kulturhuset i Dams Gaard - generationernes mødested

Bilag 4 Bymidteafgrænsning og indsatsområder

Punkt 4: Gensidig orientering

Politisk sagsgang

-

Resumé

-

Indstilling

-

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 24-05-2023

-

Sagsfremstilling

-

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 5: Sager til høring

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget beslutter.

Resumé

-

Indstilling

-

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 24-05-2023

-